

Силабус курсу Стратегія сталого розвитку

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-професійна програма «Науки про Землю»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 1 рік, 1 семестр

Компонент освітньої програми: обов'язковий

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

д. геог.н., проф. Царик Любомир Петрович

Контактна інформація tsarykl@tnpu.edu.ua; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки магістра нормативна, цикл природничо-наукової, професійної підготовки. Вивчення даної дисципліни безпосередньо спирається на дисципліни з підготовки бакалавра: «Основи сталого розвитку», «Еколого-економічні основи водокористування». Дисципліна викладається в 1-му семестрі; на неї спирається виконання окремих розділів магістерської роботи.

Мета. Вивчити теоретично-концептуальні засади сталого розвитку, науково-прикладні аспекти теорії та стратегій сталого розвитку, основні сучасні моделі сталого розвитку та можливості їх застосування..

Предмет. Теоретично-концептуальні та науково-прикладні засади сталого розвитку, сучасні моделі сталого розвитку, умови їх використання та обмеження для використання в Україні

Завдання навчальної дисципліни полягає у висвітленні теоретико-концептуальних засад стратегії сталого розвитку, аналізі сучасних моделей сталого розвитку з використанням новітніх методик.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1. Теоретично-концептуальні засади сталого розвитку		
1	Тема 1. . Поняття системи і розвитку	<i>Розуміти:</i> Категорії «система» і «розвиток». Система, її стан і зміни, механізми функціонування і стійкості систем, принципи екологічної стійкості. Поняття динамічних змін і еволюційного розвитку систем. Поняття порядку і хаосу. Глобальні системи. Біосфера, техносфера, екосфера.
2	Тема 2. Закономірності розвитку природних і господарських систем	<i>Знати і розуміти:</i> Еволюцію саморозвитку природи. Механізми стійкості систем. Фактори змінювальності систем. Енергетичний баланс та інформаційна основа розвитку. Основні відмінності природних і господарських систем. Антропогенний чинник рушійного розвитку господарських систем. Особливості управління господарськими системами. Категорія природно-господарська система (ПГС). Суперечливий характер розвитку природної і господарської підсистем. Принципи функціонування соціально-економічних систем. Підходи до типології ПГС. Природно-господарські системи як об'єкти сталого розвитку.

3	Тема 3. Законодавчо-правові засади сталого розвитку	<i>Знати:</i> Міжнародні та національні законодавчо-правові засади переходу суспільства до сталого розвитку. Матеріали міжнародної конференції ООН «Навколишнє середовище і розвиток», порядок денний на XXI століття. Матеріали міжнародних конференцій Ріо+5, Ріо+10, Ріо+20. Концепція сталого розвитку України. Стратегія сталого розвитку України до 2020 року.
4	Тема 4. Наукові і світоглядні основи формування засад сталого розвитку. Принципи забезпечення сталого розвитку.	<i>Знати:</i> Наукові передумови формування принципів сталого розвитку. Світогляд, етика і сталий розвиток. Особливості концепції освіти для сталого розвитку Поняття сталого розвитку. Підтримання сталого розвитку соціально-економічної системи. Цілі і завдання сталого розвитку. Принципи забезпечення сталого розвитку.
Змістовий модуль 2. Науково-прикладні засади сталого розвитку		
5.	Тема 5. Моніторинг стану і динаміки систем «природа-суспільство»	<i>Знати:</i> поняття індикаторів та індексів сталого розвитку. Економічні виміри сталого розвитку. Екологічні виміри сталого розвитку. Соціальні виміри сталого розвитку. Система глобальних вимірів сталого розвитку. Розрахунки узагальнюючих індексів сталого розвитку. Покращення якості життя і зменшення соціально-економічних та екологічних ризиків при переході до сталого розвитку
6.	Тема 6. Економічні виміри сталого розвитку	<i>Знати і розуміти:</i> оцінку меж втручання у природу. Природоємність економічних систем і проблеми сталого розвитку. Технологічні інновації як основа виробничих трансформацій. Підходи до оцінки ефективності господарських рішень. Розвиток і ресурси. Економічні, соціальні і моральні аспекти виробництва і споживання. Індикатори економічного розвитку. Безпеківі цінності як основа формування зеленої економіки.
7	Тема 7. Соціальні виміри сталого розвитку	<i>Знати:</i> категорії соціальна ринкова економіка, поняття «держава загального добробуту». Соціальні витрати як частка валового внутрішнього продукту. Загальні витрати на соціальний захист у Європейському Союзі, Україні. Індикатори соціального розвитку. Соціалізація економіки.
8	Тема 8. Екологічна виміри сталого розвитку	<i>Знати:</i> Уявлення про екологічні стандарти, їх типи. Формування нормативів і норм впливу. Екологічна сертифікація. Стандарти екологічної маркіровки. Екологічна політика та інституційні індикатори сталого розвитку. Екомережний підхід до збереження біорізноманіття. Поняття екомереж як цілісних природоохоронних і природопітримувальних систем. Нормативно-правові аспекти екомереж. Соціально-екологічна роль і значимість екомереж. <i>Вміти:</i> аналізувати індикатори екологічного розвитку. Екологізація економіки.
9	Тема 9. Екологічна освіта і виховання для сталого розвитку	<i>Знати:</i> категорії екологічна освіта, екологічне виховання екологічна культура. Концепцію екологічної освіти в Україні. Програму шкільних підручників «Уроки стійкого розвитку». Екологічна етика як провідна складова сталого розвитку.
10	Тема 10. Стратегії сталого розвитку України, Подільського регіону	<i>Знати:</i> Стратегію сталого розвитку України, регіону. Підходи до управління сталим розвитком. Адміністративний, економічно-районний, екомережний підходи. Управління соціально-еколого-економічними моделями сталого розвитку України. Особливості формування стратегій місцевого сталого розвитку і місцевого плану дій з охорони довкілля.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
------------------------	--------------------------

ЗК 1.	Здатність до адаптації і дії в новій ситуації.
ЗК 2.	
ЗК 3.	
	Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми.
	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
ФК 2.	Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства.
ФК 3.	
ФК 6.	
	Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови та розвитку.
	Уміння застосовувати наукові знання і практично втілювати їх для розробки та впровадження механізмів геопланування, територіального планування, проведення моніторингу розвитку регіонів, складання стратегічних планів і програм.

Програмні результати навчання

Індекс в матриці ПРН	Програмні результати навчання
ПРН 2.	Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля.
ПРН 6.	Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування.
ПРН 7.	Знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності.
ПРН 9.	Розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми

Літературні джерела

1. Бицюра Ю. Проблеми забезпечення сталого економічного зростання та розвитку в Україні // Географія та основи економіки в школі. – К., 2006. №5.- С.10-17.
2. Національна парадигма сталого розвитку України / За ред. Б.Є. Патона. – К. Державна установа «Інститут економіки природо-користування та сталого розвитку НАН України», 2012. – 72 с.
3. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. Л.Г.Мельника та проф. М.К.Шапочки. – Суми: “Університетська книга”, 2006. – с. 550-586.
4. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник / За заг. ред. проф. Л.Г.Мельника. – Суми: “Університетська книга”, 2005. – С. 17- 35, 91-143, 253-287.
5. Основи стійкого розвитку: Практикум / За заг. ред. Л.Г.Мельника та О.І. Корінцевої. – Суми: “Університетська книга”, 2005. – С. 262-274.
6. Социально-экономический потенциал устойчивого развития. Учебник. – Сумы: Университетская книга, 2009 – 1129 с.
7. Стратегія сталого розвитку. Підручник (Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г., Прилипко В.А., Клименко Л.В.). –Херсон: Олді-плюс, 2012 – 444 с.
8. Стратегія національної екологічної політики на період до 2020 року.Міністерство охорони навколишнього природного середовища України, 2008.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в

т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Зм.модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	28
Зм.модуль 2 (теми 5-10) усне опитування, тести, завдання	42
Ессе (теми 1-10)	10
Екзамен (теми 1-10) – тести, завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні питання)
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE